

6. Зміни, що відбулися в курсі з часу останнього входу користувача в систему, можуть відобразитися на першій сторінці курсу.

7. Курси розбиваються на категорії, є механізм пошуку курсів.

8. Для комунікації та соціалізації в курсі викладач може використовувати такі інструменти як форуми, чати, wild, систему обміну повідомленнями, блоги і т.д.

Таким чином, у МДПУ є всі передумови для впровадження технології дистанційного навчання у систему екстернату, денного чи заочного відділення. У подальшому планується розробка теоретичних та методичних питань по роботі з системою управління навчанням Moodle.

Анотація

У статті запропоновано визначення понять «системне середовище дистанційного навчання» та «платформа дистанційного навчання»; визначено структуру системного середовища дистанційного навчання вищого навчального закладу. Автором здійснено опис технології роботи із системою управління навчанням Moodle, що впроваджена у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

Annotation

The article presents the definitions of "system of distance learning environment" and "distance learning platform"; the structure of the system environment of distance learning university. The author has done work with description of technology education management system Moodle, which was introduced in the Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnytsky.

УДК 378.147.886.168:004.9

Шаров Сергій Володимирович асистент

Мелітопольський державний педагогічний університет імені

Богдана Хмельницького

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКУ

Постановка проблеми. Через стрімкий розвиток інформаційних технологій та впровадження їх у різні види діяльності

людини інформатизація освіти є пріоритетним напрямом розвитку нашої країни, оскільки використання інформаційно-комунікативних технологій відкриває широкі можливості для удосконалення процесу навчання та підвищення якості освіти в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вплив на організацію самостійної роботи студентів має використання інформаційних технологій, які в цьому аспекті розглядалося багатьма дослідниками (В. Казаченок, Л. Коновалец, С. Кустовський, О. Міронова та інші вчені). Одним з напрямів інтенсифікації навчального процесу за допомогою інформаційних технологій є використання електронних підручників, які є потужним дидактичним забезпеченням в процесі підготовки конкурентоспроможних фахівців.

Формування цілей статті. Метою статті є наведення різних підходів до визначення поняття “електронний підручник”, визначення основних вимог до електронних підручників, повідомлення про створення та структуру електронного підручника з історії зарубіжної літератури XVII – XVIII ст.

Основна частина. Аналіз літературних джерел та власний практичний досвід дозволили виявити, що більшість електронних продуктів, які створюються в значній кількості та називаються “електронні підручники”, по суті є електронними копіями друкованих видань, в яких не застосовуються комп’ютерні можливості подачі навчального матеріалу та контролю знань.

Слід зазначити, що загальноприйнятого визначення поняття “електронний підручник” немає, однак багато дослідників розглядають його в комплексі та визначають це поняття як систему компонентів, призначених для навчання та контролю знань. Так, електронним підручником вважається: педагогічний програмний засіб, призначений, в першу чергу, для пред’явлення нової інформації, яка доповнює друкарські видання та служить для групового або індивідуального навчання і дозволяє контролювати знання та уміння [1]; навчальні програмні системи комплексного призначення, що надають теоретичний матеріал, контроль рівня знань, інформаційно-пошукову діяльність, математичне моделювання з комп’ютерною візуалізацією та сервісні функції [2] та ін.

Використання електронного підручника в навчанні дозволяє отримати такі переваги:

- оперативне оновлення та актуалізація навчального матеріалу;

- використання різних видів сприйняття інформації (слухове, зорове, емоційне) дозволяє значно полегшити розуміння та запам'ятовування студентами найбільш істотних понять, термінів тощо;

- моделювання та візуалізація навчальної інформації про існуючі або змодельовані об'єкти та явища;

- організація зворотного зв'язку за допомогою різних видів комп'ютерного контролю знань;

- оптимізація діяльності викладача за рахунок передачі деяких функцій комп'ютеру [1; 4; 5].

До електронних підручників пред'являються наступні вимоги:

- електронний підручник повинен бути добре структурованим і складатися із закінчених фрагментів початкової дисципліни;

- зміст електронного підручника повинен відповідати робочій програмі навчальної дисципліни, забезпечувати безперервність та повноту процесу навчання;

- текстова частина повинна супроводжуватися гіперпосиланнями, що дозволяють скоротити час пошуку необхідної інформації у змісті підручника;

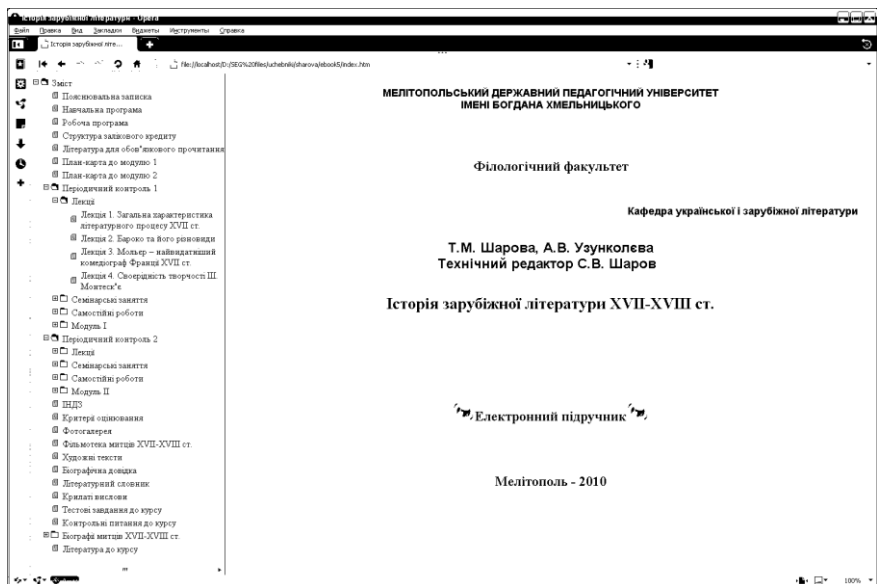
- наявність у разі потреби супроводу текстової частини аудіо- і відеоінформацією, яка у багатьох випадках може бути основною або важливою змістовною частиною навчальної дисципліни;

- повинен бути тезаурус термінів, понять, історичних даних тощо, які зустрічаються в змісті підручника;

- обов'язкова наявність контролю та самоконтролю знань [2; 6].

Враховуючи вищезазначені вимоги, а також специфіку викладання навчальних дисциплін студентам філологічних спеціальностей, ми створили електронний підручник “Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII ст.”, призначений для самостійної роботи студентів II курсу денної та III курсу заочної форми навчання філологічного факультету.

Інформацію електронного підручника систематизовано, узагальнено та подано згідно Болонської системи. Навчальний матеріал поділено на 2 періодичних контролі, які містять лекції, семінарські заняття, інформацію до самостійної роботи, приклади завдань до модульного контролю).

Структура електронного підручника розпочинається з пояснювальної записки, де студенти можуть познайомитися із метою навчальної дисципліни та її структурою. Далі подано структуру залікових кредитів згідно ESTS та плани-карти до модульних контролів, що містять перелік тем, які необхідно засвоїти студентам до першого та другого періодичних контролів.

До складу електронного підручника входять теми індивідуальних навчально-дослідних завдань, над якими студент працює на протязі семестру, а вкінці подає роботу викладачу для оцінювання. Також підручник містить критерії оцінювання знань та умінь студентів, що визначають вимоги до складання іспиту за даною навчальною дисципліною. Слід додати, що така структура електронного підручника є досить зручною для засвоєння студентами знань.

Електронний підручник з курсу «Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст.» містить в собі весь лекційний та практичний (семінарські заняття) матеріал, а також інформацію, необхідну для самостійної роботи. Як зразок подається декілька варіантів першого та другого модулів.

Для швидкого та зручного пошуку необхідної інформації в змісті підручника була розроблена гіпертекстова структура. У навчальному матеріалі (лекції, семінарські заняття, матеріал для

самостійного опрацювання) присутні гіпертекстові посилання, які дозволяють студенту дізнатися про те чи інше поняття, біографічні відомості будь-якого письменника з курсу “Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст.” тощо.

Електронний підручник містить художні тексти, які є обов’язковими для прочитання для успішного оволодіння даним курсом. Окрім обов’язкових текстів, подаються ще й додаткові поетичні та прозові тексти. Крім того, є біографічна довідка, де відтворено біографії всіх митців XVII-XVIII ст., вивчення яких передбачено базовою та робочою програмами. Це допомагає студентам зорієнтуватись у часовому періоді, до якого слід відносити того чи іншого письменника, до якої течії або напряму вони належать, а також познайомитися із творчими набутками митців. Також електронний підручник містить фотогалерею та фільмотеку, де студент може переглянути фотографії зарубіжних письменників XVII-XVIII ст., відеофрагменти з їх біографії.

До структури електронного підручника з курсу “Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст.” входить тезаурус, який містить перелік термінів та понять, що використовуються у процесі засвоєння навчальної дисципліни та можуть бути незрозумілими або невідомими для студентів. Крім того, цікавим є розділ, який містить та крилаті вислови митців даного періоду.

Контроль за якістю засвоєння знань студентів є важливою складовою частиною навчального процесу. В електронному підручнику нами були застосовані тестові завдання, які передбачають одну правильну відповідь на декілька запропонованих. Для перевірки та самоперевірки знань призначені також контрольні питання до навчального матеріалу всього курсу.

Останній розділ електронного підручника містить перелік літератури, яким студенти можуть додатково користуватися під час підготовки до курсу “Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст.”.

Висновки. Отже, електронний підручник до курсу “Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст.” за рахунок використання широких можливостей гіпертекстових та мультимедійних технологій, а також значного змістовного наповнення дозволив повністю охопити навчальну дисципліну, підвищити якість засвоєння студентами навчального матеріалу та автоматизувати процес навчання та контролю знань.

Анотація.

Одним з напрямів інтенсифікації навчального процесу за допомогою інформаційних технологій є використання електронних підручників. У статті подані визначення поняття “електронний підручник”, висвітлено основні вимоги до створення електронних підручників, повідомлено про структуру електронного підручника з історії зарубіжної літератури XVII – XVIII ст.

Ключові слова: самостійна робота, електронний підручник

Аннотация.

Одним из направлений интенсификации учебного процесса с помощью информационных технологий является использование электронных учебников. В статье даны определения электронного учебника, приведены основные требования к их созданию, описано структуру электронного учебника по истории зарубежной литературы XVII – XVIII ст.

Ключевые слова: самостоятельная работа, электронный учебник

Summary.

One of directions of intensification of educational process by informations technologies is the use of electronic textbooks. Determinations of electronic textbook are given in the article, the basic requirements are resulted to their creation, the structure of electronic textbook on history of foreign literature of XVII – XVIII of sentures.

Keywords: independent work, the electronic textbook

Література

1. Гуркова О.М. Электронный учебник как эффективное средство для повышения качества образования : [Электронный ресурс] / О.М. Гуркова. – Режим доступа : <http://www.kgau.ru/img/konferenc/2009/115.doc>.
2. Зимина О.В. Рекомендации по созданию электронного ученика: [Электронный ресурс] / О.В. Зимина, А.И. Кирилов. – Режим доступа : http://www.academiaxxi.ru/Meth_Papers/АО_recom_t.htm.
3. Казаченок В.В. Функции компьютера как средства организации управляемого самообразования учащихся / В.В. Казаченок // Информатика и образование. – 2006. – № 10. – С. 104 – 106.
4. Левшин М. Электронный підручник у системі навчально-методичного забезпечення ВНЗ / Левшин М., Прохур Ю., Муковіз О. // Вища освіта України, 2007. – №1. – С. 60 – 67.

5. Сербин В.В. Внедрение информационных мультимедийных технологий в образовательный процесс: [Электронный ресурс] / В.В. Сербин. – Режим доступа : <http://serbinv.narod.ru/publish/3.htm>.

6. Шаров С.В. Використання електронних підручників в навчальному процесі / С.В. Шаров // Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики: зб. наук. праць. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2005. – С. 273 – 275.

УДК 37.022:57(075.8)

Логвіна-Бик Тетяна Анатоліївна

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

МЕТОД МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ БІОЛОГІЇ

Нині педагогічній громадськості широко відомі імена таких майстрів педагогічної праці, як В. Шаталов, С. Лисенкова, Ш. Амонашвілі, М. Щетинін, Є. Ільїн та інші. Сучасна дидактика запроваджує нові підходи до навчального процесу - його кібернетизацію, "гнучкі технології", модернізовані методи і форми навчання, метод моделювання та інші сучасні освітні технології. Зберігаючи цінні ідеї традиційного навчання, вона сприяє вдосконаленню освіти і навчання відповідно до вимог суспільства.

Ефективність навчально-виховного процесу з біології залежить насамперед від вибору вчителем форми проведення занять. В.Якупов називає формою навчання спеціальну конструкцію навчального процесу, характер якої зумовлюється змістом навчання, методами, прийомами, засобами діяльності вчителів і учнів, а як дидактична категорія означає зовнішній бік організації навчального процесу, пов'язаний з кількістю учнів, часом і місцем навчання, а також: із порядком його здійснення [1, с.32].

До найбільш ефективних методів дослідження процесу управління Навчальним процесом відноситься моделювання. Воно припускає розробку моделі управлінської діяльності. Моделювання як загальнонауковий метод дослідження досить відомий і широко використовується в науці, техніці, народному господарстві. В педагогіці моделювання в основному застосовують в двох аспектах.